

ZBIERKA **ZÁKONOV**
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1991

Vyhlásené: 08.02.1991 Časová verzia predpisu účinná od: 01.03.1991 do: 22.01.1992

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

24

ZÁKON

Slovenskej národnej rady

z 18. decembra 1990

o poisťovníctve

Slovenská národná rada sa uzniesla na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ

ZÁKLADNÉ USTANOVENIA

§ 1

Účel zákona

Účelom tohto zákona je upraviť právne postavenie poisťovní a zaisťovní, podnikanie v poisťovníctve a dozor nad poisťovníctvom.

§ 2

Subjekty podnikania v poisťovníctve

(1) Podnikateľ v poisťovníctve môžu na území Slovenskej republiky len poisťovne a zaisťovne založené ako štátny podnik alebo akciová spoločnosť (ďalej len „poisťovne“) a poisťovacie spolky.

DRUHÁ ČASŤ

PRÁVNE FORMY POISŤOVNÍ A ICH VZNIK

Poisťovne

§ 3

Ak tento zákon neustanovuje inak, na právne pomery poisťovne založenej ako

- a) štátny podnik sa vzťahujú ustanovenia zákona o štátnom podniku²⁾ s výnimkou § 23 až 26 a § 28 ods. 2;
- b) akciová spoločnosť sa vzťahujú ustanovenia zákona o akciových spoločnostiach.³⁾

§ 4

Poisťovacie spolky

(1) Poisťovací spolok je združenie občanov, ktorý vykonáva poisťovaciu činnosť pre svojich členov na základe zmlúv.

(2) Vznik, právne pomery a spôsob hospodárenia poisťovacieho spolku je upravený osobitnými predpismi.⁴⁾

(3) Na poisťovacie spolky sa tento zákon vzťahuje, pokiaľ to výslovne ustanovuje.

§ 5

Vznik poisťovne

(1) Poisťovňu ako štátny podnik so sídlom na území Slovenskej republiky môžu založiť ústredné orgány štátnej správy Slovenskej republiky.

(2) Poisťovňu ako akciovú spoločnosť môžu založiť české a slovenské právnické alebo fyzické osoby podľa osobitného predpisu.³⁾

(3) Podiel zahraničných akcionárov v poisťovni založenej ako akciová spoločnosť českými a slovenskými právnickými alebo fyzickými osobami nesmie prevýšiť 25 % základného kapitálu.

TRETIA ČASŤ

PODNIKANIE V POISŤOVNÍCTVE

Predmet podnikania

§ 6

Predmetom podnikania v poisťovníctve je poisťovacia a zaistovacia činnosť a ďalšie činnosti s nimi súvisiace. Súčasťou poisťovacej činnosti je tiež činnosť zameraná na predchádzanie škodám (zábranná činnosť).

§ 7

(1) Poisťovacia činnosť je dojednávanie poistenia, správa poisťných zmlúv, likvidácia poisťných udalostí a sprostredkovateľská činnosť s nimi súvisiaca.

(2) Zaistovacia činnosť je činnosť, pri ktorej vstupuje poisťovňa do majetkových vzťahov k iným právnickým osobám vykonávajúcim poistenie, za účelom delenia rizík vzniknutých v súvislosti s vykonávaním poistenia.

(3) Činnosť súvisiaca s poistením je činnosť slúžiaca na podporu a rozvoj poisťovníctva, rozširovanie a skvalitňovanie poisťovacích služieb a iná činnosť súvisiaca s uvedenými potrebami v prospech poistených subjektov.

(4) Činnosť, na výkon ktorej sa vyžaduje povolenie podľa osobitných predpisov,⁶⁾ môže poisťovňa vykonávať len po udelení tohto povolenia.

§ 8

(1) Poistenie sa vykonáva na základe zmluvy (zmluvné poistenie) alebo ako zmluvné poistenie uložené zákonom (povinné zmluvné poistenie) alebo ako zákonné poistenie povinne vyplývajúce zo zákona (zákonné poistenie).

(2) Zaistenie sa vykonáva len na základe zmluvy.

(3) Právne vzťahy vznikajúce z poistenia a zaistenia sa riadia osobitnými predpismi⁷⁾ a poisťnými podmienkami.

Povolenie na podnikanie poisťovne a poisťovacieho spolku**§ 9**

(1) Na podnikanie a na zmenu predmetu podnikania poisťovne alebo poisťovacieho spolku so sídlom na území Slovenskej republiky udeľuje povolenie na základe žiadosti orgán dozoru nad poisťovníctvom pre územie Slovenskej republiky (ďalej len „dozorný orgán“). O žiadosti sa rozhoduje v správnom konaní⁸⁾ najneskoršie do troch mesiacov po jej predložení.

(2) Na uzatvorenie sprostredkovateľskej zmluvy smerujúcej k tomu, aby tretia osoba uzatvorila s poisťovňou poisťnú zmluvu, potrebuje poisťovňa povolenie dozorného orgánu. Ak má byť sprostredkovateľská činnosť vykonávaná pre zahraničné poisťovne, potrebuje povolenie dozorného orgánu aj sprostredkovateľ.

(3) Povolenie nemožno vydať, ak zo žiadosti alebo jej podkladov, prípadne z ďalších overených informácií dozorný orgán zistí, že žiadateľ nespĺňa dostatočné odborné predpoklady na výkon predmetu podnikania v poisťovníctve, že záujmy poistených nebudú zodpovedajúcim spôsobom zabezpečené alebo že žiadateľ nebude schopný v zodpovedajúcej miere dlhodobe plniť svoje záväzky z poisťných vzťahov.

(4) Poisťovne so sídlom mimo územia Slovenskej republiky môžu podnikáť v poisťovníctve na území Slovenskej republiky v rozsahu povolenia udeleného dozorným orgánom Slovenskej republiky.

§ 10**Kaucia**

(1) Pred podaním žiadosti o povolenie na podnikanie poisťovne podľa § 9 je žiadateľ povinný zložiť na osobitne na tento účel zriadený vinkulovaný účet v peňažnom ústave⁹⁾ peňažnú sumu vo výške 1 000 000 Kčs (ďalej len „kaucia“). Ak z rozhodnutia vydaného podľa odsekov 3 a 5 nevyplynie inak, má žiadateľ alebo poisťovňa právo na vrátenie kaucie do 15 dní odo dňa, keď nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie o odmietnutí povolenia (§ 9 ods. 3) alebo rozhodnutie o zrušení povolenia na podnikanie (§ 21).

(2) Dozorný orgán môže výšku kaucie uvedenej v odseku 1 zvýšiť žiadateľom, ktorí majú sídlo mimo územia Slovenskej republiky.

(3) Ak poisťovňa pri vykonávaní poisťovacej alebo zaistovacej činnosti opätovne alebo závažným spôsobom poruší povinnosti ustanovené na vykonávanie takejto činnosti vo všeobecne záväznom právnom predpise alebo v opatrení dozorného orgánu alebo ak poisťovňa opätovne alebo závažným spôsobom poškodí záujmy alebo dobré meno poisťovní v Slovenskej republike, prípadne iných subjektov vyvíjajúcich hospodársku činnosť, dozorný orgán rozhodne, že poisťovňa právo na vrátenie kaucie alebo jej časti stráca.

(4) Finančné prostriedky, na ktorých vrátenie poisťovňa stratila právo, prevedie dozorný orgán do štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

(5) Dozorný orgán môže v súvislosti s ukončením činnosti poisťovne na jej žiadosť rozhodnúť, že kaucia alebo jej časť sa poisťovní vráti ešte pred dňom ukončenia činnosti, a kauciu alebo jej časť vráti.

(6) Pri strate kaucie alebo jej časti podľa odseku 3 je poisťovňa povinná, ak pokračuje v povolenej činnosti, doplniť kauciu na pôvodnú výšku.

(7) Peňažná suma zložená ako kaucia podľa ustanovenia odseku 1 sa úrokuje v prospech vkladateľa za rovnakých podmienok ako iné dlhodobé vklady.

§ 11

Žiadosť o udelenie povolenia

(1) V žiadosti o udelenie povolenia na vykonávanie podnikania podľa § 6 a 7 sa musí uviesť právna forma, názov a sídlo poisťovne alebo poisťovacieho spolku, rozsah a spôsob vytvorenia základného majetku a predmet podnikania a priložia sa stanovy alebo štatút, obchodný plán činnosti a všeobecné poisťné podmienky; poisťovne aj potvrdenie o zložení kaucie podľa § 10.

(2) Z obchodného plánu činnosti musia byť zrejmé predpokladané výsledky hospodárenia v prvých troch rokoch, najmä aké finančné prostriedky bude mať poisťovňa k dispozícii na účely plnení vyplývajúcich z poisťných zmlúv a na vytvorenie poisťných fondov.

(3) Súčasťou obchodného plánu činnosti poisťovne, ktorá bude vykonávať poistenie pre prípad smrti alebo dožitia (životné poistenie), sú tiež údaje o sadzbách poisťného vrátane ich kalkulácie, tabuľky pravdepodobnosti, z ktorých vychádza kalkulácia a veľkosť úrokovej sadzby.

§ 12

Poisťné podmienky

(1) Všeobecné poisťné podmienky obsahujú najmä vymedzenie udalosti, z ktorej vzniká povinnosť poskytnúť plnenie (poisťná udalosť) a kedy táto povinnosť nevzniká, rozsah a splatnosť poisťného plnenia, ustanovenie povinnosti platiť poisťné a jeho výšku, ako aj poisťné obdobie, čas platnosti poisťnej zmluvy a princípy, podľa ktorých sa poistení budú podieľať na prebytkoch poisťného.

(2) Osobitné poisťné podmienky sú poisťné podmienky, ktoré sa odchyľujú od všeobecných poisťných podmienok alebo ich dopĺňajú a ktoré sa majú používať pre určité skupiny poisťných zmlúv.

ŠTVRTÁ ČASŤ

FONDY POISŤOVNE A ÚČTOVNÍCTVO

Fondy poisťovne

§ 13

(1) Poisťovne vytvárajú v súlade s vymedzeným predmetom podnikania tieto účelové poisťné fondy:

- a) základný rezervný fond,
- b) fond zábrany škôd.

(2) Poisťovne okrem fondov uvedených v odseku 1 musia vytvárať tieto ďalšie účelové poisťné fondy:

- a) fond rezerv poisťného, ak predmetom ich činnosti je životné poistenie,
- b) devízový rezervný fond, ak predmetom ich činnosti je poisťovacia alebo zaistovacia činnosť, z ktorej vyplýva povinnosť poskytovať poisťné plnenie v zahraničnej mene.

(3) Poisťovne si môžu vytvárať zo svojho použiteľného zisku ďalšie fondy podľa svojho uváženia.

(4) Každý fond sa účtovne vedie oddelene od ostatného majetku poisťovne.

(5) Vytvorené prostriedky fondov nemožno poisťovní odňať a nepodliehajú daňovej a odvodovej povinnosti. Zostatky fondov podľa odsekov 1 až 3 sa prevádzajú do ďalších rokov bez obmedzenia.

(6) Finančné prostriedky účelových poisťných fondov vytvorených podľa odsekov 1 a 2 musia byť uložené v česko-slovenských peňažných ústavoch,⁹⁾ ak vykonávací predpis neustanoví inak.

(7) Spôsob tvorby a použitia účelových poisťných fondov ustanoví vykonávací predpis.

§ 14

Ustanovením § 13 nie je dotknutá povinnosť poisťovní zriaďovať fondy podľa osobitných predpisov.

Účtovníctvo

§ 15

Poisťovne sú povinné viesť účtovníctvo o stave a pohybe majetku a záväzkov, nákladoch a výnosoch a zisku alebo strate podľa osobitných predpisov.

§ 16

(1) Ročnú účtovnú závierku poisťovne preskúmava overovateľ (audítor) alebo osoba, prípadne skupina osôb určená dozorným orgánom.

(2) Poisťovňa je povinná oznámiť dozornému orgánu, kto bol poverený preskúmaním ročnej účtovnej závierky. V prípade, že má dozorný orgán voči overovateľovi poverenému preskúmaním ročnej účtovnej závierky výhrady, môže požiadať poisťovňu, aby bol touto povinnosťou poverený iný. Ak v určenej lehote k tomu nedôjde alebo ak dozorný orgán má výhrady aj k ďalšiemu overovateľovi, ktorý bol poverený preskúmaním ročnej účtovnej závierky, dozorný orgán sám určí, kto preskúmanie ročnej účtovnej závierky poisťovne vykoná.

(3) Poisťovne sú povinné ročne zverejňovať svoje účtovné závierky a správy k nim.

PIATA ČASŤ DOZOR NAD POISŤOVNÍCTVOM

Výkon dozoru

§ 17

Poisťovne a poisťovacie spolky so sídlom na území Slovenskej republiky podliehajú dozoru, ktorý vykonáva Ministerstvo financií Slovenskej republiky alebo orgán ním zriadený. Úlohy vyplývajúce z tohto zákona vykonáva dozorný orgán výhradne vo verejnom záujme.

§ 18

(1) Výkon dozoru zahŕňa kontrolu dodržiavania

- a) ustanovení tohto zákona a ďalších všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich poistenie a plnenie opatrení vydaných dozorným orgánom,
- b) zásad hospodárenia poisťovní z hľadiska zabezpečenia plnenia ich záväzkov a ich platobnej spôsobilosti a z hľadiska dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich ich hospodárenie,

- c) predmetu vykonávanej činnosti v súlade s udeleným povolením a v poisťovacích spoločnostiach aj charakteru hospodárenia s prostriedkami prijatými na poistenie,
- d) zásad pre tvorbu a použitie účelových poisťných fondov.

(2) Poisťovne sú povinné predkladať dozornému orgánu

- a) návrh na zmenu predmetu podnikania,
- b) návrh na zmenu poisťných podmienok,
- c) účtovné závierky a iné doklady o činnosti,
- d) návrh plánu opatrení na obnovenie platobnej schopnosti,

(3) Dozorný orgán má právo:

- a) zúčastniť sa na rokovaní riadiacich orgánov poisťovne pri prerokovaní ročnej účtovnej závierky a výsledkov výkonu dozoru,
- b) zúčastniť sa na rokovaní dozorných orgánov v poisťovni založenej ako akciová spoločnosť.

(4) Predmetom výkonu dozoru nie je poistenie jednotlivých subjektov.

§ 19

Dozorný orgán je oprávnený kedykoľvek vykonať previerku priamo v obchodných a prevádzkových priestoroch jednotlivých poisťovní a poisťovacích spoločností. Štatutárny zástupca poisťovne alebo poisťovacieho spolku, vedúci pracovníci, splnomocnení a občania, ktorí pre poisťovňu alebo poisťovací spolok pracujú alebo pracovali, majú povinnosť na vyžiadanie predložiť na mieste pracovníkom dozorného orgánu poverených plnením jeho úloh doklady a písomnosti, ktoré môžu byť smerodajné pre posúdenie činnosti poisťovne alebo poisťovacieho spolku a ich majetkovej a finančnej situácie a poskytnúť k tomu všetky potrebné informácie a vysvetlenia.

§ 20

Pozastavenie oprávnenia na výkon činnosti poisťovne alebo poisťovacieho spolku

(1) Ak dozorný orgán zistí závažné nedostatky v činnosti poisťovne alebo poisťovacieho spolku, vydá opatrenie a určí lehotu na ich odstránenie. V prípade zistenia závažných nedostatkov v činnosti poisťovne dozorný orgán informuje o tom zakladateľa, prípadne právnické osoby, ktoré sa podieľali na jej založení, a pri poisťovni založenej ako akciová spoločnosť jej dozorný orgán.

(2) Ak zistené nedostatky neboli v určenej lehote odstránené, pozastaví dozorný orgán poisťovni alebo poisťovaciemu spolku oprávnenie na výkon činnosti vyplývajúcej z udeleného povolenia na určitý čas alebo do odstránenia nedostatku vo vymedzenom alebo v celom rozsahu.

(3) Pri pozastavení oprávnenia na výkon činnosti nadobúda poisťovňa alebo poisťovací spolok opäť toto oprávnenie uplynutím doby, na ktorú bolo rozhodnutie o pozastavení oprávnenia na výkon činnosti obmedzené alebo dňom, keď bolo toto rozhodnutie zrušené.

§ 21

Zrušenia povolenia na podnikanie poisťovne alebo poisťovacieho spolku

(1) Dozorný orgán môže poisťovni alebo poisťovaciemu spolku zrušiť povolenie na podnikanie, ak

- a) poisťovňa alebo poisťovací spolok porušuje povinnosti ustanovené týmto zákonom,
- b) v hospodárení poisťovne alebo poisťovacieho spolku sa prejavujú nedostatky natolko závažné, že ďalšie pokračovanie výkonu činnosti by ohrozovalo záujmy poistených,

- c) poisťovňa alebo poisťovací spolok nevykoná v určenej lehote opatrenia obsiahnuté v pláne obnovenia platobnej schopnosti,
- d) zistí, že poisťovňa alebo poisťovací spolok v žiadosti o povolenie na podnikanie alebo jeho zmenu uviedli vedome nesprávne údaje, ak by pri pravdivých údajoch poisťovňa alebo poisťovací spolok povolenie na podnikanie nedostali.

(2) V prípade zrušenia povolenia na podnikanie poisťovne vykoná dozorný orgán opatrenia smerujúce na ochranu záujmov poistených. Tento orgán je oprávnený obmedziť alebo zakázať poisťovní najmä voľné disponovanie s účelovými poisťovnými fondami a s inými majetkovými právami, ktoré tvoria jej majetok a poveriť pracovníka dozorného orgánu vedením dražby na odpredaj poisťovných zmlúv, účelových poisťovných fondov a ostatného majetku poisťovne, ak tento odpredaj nevykoná poisťovňa.

§ 22

O pozastavení oprávnenia na výkon činnosti a zrušení povolenia na podnikanie sa rozhoduje v správnom konaní.¹⁰⁾ Rozhodnutie o pozastavení oprávnenia na výkon činnosti a rozhodnutie o zrušení povolenia na podnikanie po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov v správnom konaní, môže byť preskúmané súdom.¹¹⁾

ŠIESTA ČASŤ SPOLOČNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Spoločné ustanovenia

§ 23

Na podporu svojho rozvoja sa môžu poisťovne združovať medzi sebou, ak aj s inými českými a slovenskými a zahraničnými právnickými a fyzickými osobami, a to na základe dobrovoľnosti a spoločného záujmu, pričom bez obmedzenia môžu využívať všetky formy združovania prípustné právnym poriadkom Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.

§ 24

(1) Poisťovňa je povinná zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach týkajúcich sa poistení občanov a organizácií. Bez ich súhlasu je oprávnená poskytnúť tieto informácie, len ak to ustanovuje zákon.¹²⁾

(2) Pracovníci poisťovne, ako aj pracovníci dozorného orgánu sú povinní zachovávať mlčanlivosť v služobných veciach aj po skončení pracovného pomeru.

§ 25

(1) Za vykonávanie poisťovacej alebo zaistovacej činnosti bez povolenia podľa § 9 ods. 1, alebo vykonávanie sprostredkovateľskej činnosti v prospech poisťovne bez povolenia podľa § 9 ods. 2, alebo pokusu oň, alebo za úmyselné uvedenie nesprávnych údajov v žiadosti o povolenie na podnikanie v poisťovníctve alebo jeho zmenu a porušenie povinnosti ustanovenej v § 24 ods. 1, sa uloží pokuta v správnom konaní.¹⁰⁾

(2) Výšku pokuty určí a pokutu uloží dozorný orgán maximálne do výšky 1 000 000 Kčs.

(3) Pokuty podľa odseku 1 vymáha od subjektov so sídlom v Slovenskej republike príslušná okresná finančná správa¹³⁾ podľa sídla subjektu, ktorému bola pokuta uložená, a od subjektu so

sídlom mimo územia Slovenskej republiky Finančná správa hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy.

(4) Výnos pokút je príjmom štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

§ 26

Dozorný orgán je oprávnený v prípadoch povinného zmluvného poistenia na žiadosť poisteného určiť v správnom konaní poisťovňu, ktorá je povinná s poisteným poistnú zmluvu uzatvoriť. Do 15 dní od vydania takéhoto rozhodnutia sa pozerá na poisteného, ako by nebol v omeškaní s platením poistného.

§ 27

(1) Slovenská štátna poisťovňa so sídlom v Bratislave sa považuje za štátny podnik založený podľa tohto zákona.

(2) Funkciu zakladateľa vykonáva voči Slovenskej štátnej poisťovni Ministerstvo financií Slovenskej republiky.

§ 28

Za všeobecné poistné podmienky podľa tohto zákona pre poistenia uzatvárané Slovenskou štátnou poisťovňou, prípadne jej právnym nástupcom sa považujú poistné podmienky ustanovené vo vyhláškach Ministerstva financií Slovenskej socialistickej republiky č. 13/1983 Zb. o poistných podmienkach pre poistenie majetku a č. 14/1983 Zb. o poistných podmienkach pre poistenie zodpovednosti za škody, vo vyhláske Ministerstva financií Československej socialistickej republiky č. 49/1964 Zb. o poistných podmienkach pre poistenie osôb v znení vyhlášky č. 56/1979 Zb. a vo vyhláske Federálneho ministerstva financií č. 179/1982 Zb. o rozsahu a podmienkach zmluvného poistenia socialistických organizácií.

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 29

Splnomocňovacie ustanovenie

Ministerstvo financií Slovenskej republiky ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom spôsob tvorby a použitia účelových poistných fondov.

§ 30

Zrušovacie ustanovenie

Zrušujú sa

1. s platnosťou pre územie Slovenskej republiky zákon č. 82/1966 Zb. o poisťovníctve v znení zákona č. 162/1968 Zb.,
2. vyhláška Ministerstva financií Slovenskej socialistickej republiky č. 76/1985 Zb., ktorou sa ustanovuje rozsah a podmienky zákonného poistenia socialistických poľnohospodárskych organizácií vykonávaného Slovenskou štátnou poisťovňou.

§ 31

Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. marcom 1991, okrem ustanovení § 2 ods. 2 a § 5 ods. 4, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. marcom 1993.

F. Mikloško v. r.

V. Mečiar v. r.

- 1) Zákon č. 42/1980 Zb. o hospodárskych stykoch so zahraničím v znení neskorších predpisov.
- 2) Zákon č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku.
- 3) Zákon č. 104/1990 Zb. o akciových spoločnostiach.
- 4) Zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení zákona č. 300/1990 Zb. Hospodársky zákonník.
- 5) Zákon č. 173/1988 Zb. o podniku so zahraničnou majetkovou účasťou v znení zákona č. 112/1990 Zb.
Zákon č. 104/1990 Zb.
- 6) Napr. zákon č. 158/1989 Zb. o bankách a sporiteľniach.
- 7) Najmä:
Občiansky zákonník.
Hospodársky zákonník.
Vládne nariadenie č. 54/1953 Zb. o premávke na cestách.
Zákon č. 101/1963 Zb. o právnych vzťahoch v medzinárodnom obchodnom styku (Zákonník medzinárodného obchodu).
- 8) § 49 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).
- 9) Zákon č. 158/1989 Zb.
- 10) Zákon č. 71/1967 Zb.
- 11) Občiansky súdny poriadok.
- 12) Tretia a štvrtá časť Občianskeho súdneho poriadku.
Zákon č. 20/1970 Zb. o prokuratúre v znení neskorších predpisov.
Zákon č. 95/1963 Zb. o štátnom notárstve a o konaní pred štátnym notárstvom v znení neskorších predpisov.
- 13) Zákon Slovenskej národnej rady č. 115/1970 Zb. o finančných správach v znení neskorších predpisov.

